

stad &
esch &
toetsbeleid

Toetsbeleid
oktober 2023

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Uitgangspunten.....	3
3. De visie op toetsen.....	3
3.1 Summatieve toets.....	3
4. Kwaliteit van de toetsen.....	4
5. Aantal toetsen	4

1. Inleiding

Dit is het herziene toetsbeleid van Stad & Esch. De vorige versie van dit stuk uit 2019 was gebaseerd op ervaringen van docenten en werd voornamelijk bepaald door de wens tegevoel te komen aan twee zaken, te weten:

1. Leerlingen maken te veel toetsen.
2. Een gebrek aan eenduidigheid van toetsen in de bovenbouw.

Het aantal toetsen is vervolgens aangepast en zowel de ptd's als pta's zijn meer gestroomlijnd. Het uitgangspunt dat de toets een wezenlijk onderdeel is van het leerproces wordt verder behouden. De toets is geen doel op zich. Effectieve feedback is eveneens een waardevolle manier om zowel leerling als docent informatie te geven over de stand van zaken in het leerproces.

Het is bekend dat er discussies zijn rondom toetsen. Bijvoorbeeld het nadelige effect van toetsen op de motivatie van leerlingen en het afnemende eigenaarschap van leerlingen op hun leerproces.¹ Toetsen voor een cijfer is een *hot item*, maar die discussie wordt niet in dit document beslecht. Wel wordt in deze herziene versie uiteengezet welke afspraken gelden rondom toetsen. Het toetsbeleid staat niet los van andere ontwikkelingen in school, zoals maatwerk, onderwijstransities, de rol van formatief handelen. Het is daarom belangrijk om regelmatig het toetsbeleid te herzien. Deze versie van het toetsbeleid is dus een *work in progress*, een uitnodiging kritisch te blijven nadenken over de rol van toetsen binnen school.

2. Uitgangspunten

1. De uitslag van de toets moet een beeld geven van het ontwikkelingsniveau wat betreft kennis, vaardigheden en/of inzicht.
2. Het doel van de toets is helder. Het moet voor de leerling duidelijk zijn wat er van hem wordt verwacht bij het leren van de toets.
3. De toets sluit aan op de behandelde lesstof en vaardigheden.
4. De toetsen geven tijdig zicht op bevordering en/of kans op slagen van de leerling.
5. De toetsen zijn een onderdeel van het leerproces en worden daarom nabesproken.
6. Voor al het niet gemaakte werk geldt dat nooit een 1,0 gegeven kan worden.

3. De visie op toetsen

De toets is een onderdeel van het leerproces, waarin de leerling ook effectieve feedback krijgt. Het betreft hier het eindproduct van een leertraject van de leerling, oftewel de summatieve toets.

3.1 Summatieve toets

Onder summatief toetsen verstaan we alle vormen van toetsing (zowel schriftelijk als mondeling) waar de leerling een cijfer voor krijgt. Aan het einde van het leerproces voor bepaalde leerdoelen/onderwerpen wordt een meting gedaan, waar de leerling een beoordeling voor krijgt.

¹ Zie bijvoorbeeld: 'Hoe cijfers de motivatie van leerlingen om zeep helpen', *De Correspondent*, verkrijgbaar via: <https://decorrespondent.nl/14112/hoecijfersde-motivatie-van-leerlingen-om-zeep-hel-pen/1121240736-822b3aed>.

Op weg naar de summatieve toets werken docent en leerling idealiter formatief: voor docent en leerling ontstaat er zo inzicht in het leerproces, zodat de leerling verdere stappen kan zetten in zijn/haar ontwikkeling.

Uit de literatuur is bekend dat leerlingen beter scoren op een toets wanneer deze later op de ochtend worden afgenomen. Het streven is daarom geen toetsen af te nemen voor 09.00 uur.

4. Kwaliteit van de toetsen

Voor het bepalen van de kwaliteit van toetsing zijn er veel variabelen die per vak ook nog eens van elkaar verschillen. Uit de literatuur van de cursus toetsexpertise volgt dat een aantal onderdelen een goede kwaliteit van toetsing waarborgt. Voor ieder vraagstuk/item in een toets en de toets als geheel moet nagedacht zijn over de volgende onderdelen:

1. Validiteit

De toets meet wat vooraf de bedoeling was, waardoor uit de meting geldige conclusies kunnen worden getrokken. Dit valt op te splitsen in twee soorten:

- a. *Inhoudsvaliditeit*: toetsvragen zijn evenwichtig gespreid volgens het vooropgestelde plan van toetsing.
- b. *Vormvaliditeit*: in de toets komen dezelfde beheersingsniveaus voor die in het onderwijs worden beoogd.

2. Betrouwbaarheid

De nauwkeurigheid waarmee een toets de leerresultaten meet. Het resultaat van een toets is dus idealiter onafhankelijk van de corrector en de omstandigheden.

Taak voor de secties is om zoveel mogelijk samen te kijken naar toetsen op basis van bovenstaande criteria. Een insteek vanuit RTTI/OBIT kan hierbij ondersteunend zijn. Het wordt aangeraden een toetsmatrijs te gebruiken.

In de handleiding *Stad & Esch en goede toets* worden deze onderwerpen verder toegelicht. Tevens zijn meerdere collega's binnen Stad & Esch opgeleid tot toetsexpert. Deze collega's zijn beschikbaar om deze kennis te delen.

5. Aantal toetsen

Hieronder zijn een aantal uitgangspunten opgenomen voor het aantal toetsmomenten, zowel in de onderbouw als in de bovenbouw. Reden voor deze uitgangspunten is om te voorkomen dat leerlingen elke reguliere lesweek ervaren als toetsweek.

Bespreek met je sectie deze bepalingen voordat je het aantal toetsmomenten vaststelt in ptd/pta.

De bepalingen hieronder gelden voor alle onderdelen waar een leerling voorbereidingswerk voor moet doen, zoals toetsen, presentaties, verslagen enzovoorts.

1. Het toetsbeleid is bedoeld om de werkdruk van leerlingen te beperken. Houdt hier altijd rekening mee.
2. Probeer afwisseling aan te bieden in de vorm van toetsing. Denk hierbij aan alternatieven zoals een werkstuk of video.
3. Oprolcijfers zijn niet toegestaan.
4. Bij een herkansing geldt het hoogste cijfer.

Met de opmerkingen hierboven in ogenschouw gelden de volgende uitgangspunten:

1. Alle vakken geven een maximaal aantal cijfers per jaar.
 - a. één- en twee uren vakken: maximaal 6 cijfers
 - b. drie uren vakken: maximaal 8 cijfers
 - c. vier uren vakken: maximaal 10 cijfers
2. Herkansen geeft een verhoogde toetsdruk. Het aantal herkansingen is daarom beperkt. Voor bovenbouwklassen geldt het herkansingsreglement zoals vastgesteld in het ptd/pta. Voor de onderbouw geldt dat leerlingen recht hebben op één herkansing per periode, ongeacht welk vak. De exacte data van elke periode wordt aangegeven in de jaarplanner van Stad & Esch. In totaal bestaat een schooljaar uit vier periodes.

Elk onderwijsteam is verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoer van de herkansingen.

Stad & Esch in Diever werkt met gepersonaliseerd leren (GPL). Hierin is het behalen van leerdoelen en/of succescriteria een belangrijk uitgangspunt. Leerlingen van de onderbouw krijgen, indien mogelijk per ptd-onderdeel, één keer de mogelijkheid om hun leerdoelen en/of succescriteria te verbeteren.

3. Er mogen extra voorwaarden gesteld aan deze herkansingen. Enkele voorbeelden hiervan zijn:
 - a. Een tijdslimiet. Binnen 3 weken na de bespreking van de toets moet de herkansing gemaakt zijn.
 - b. Het maken van een reflectieopdracht.
4. Het gewicht van de cijfers is eerlijk verdeeld.
 - a. Een belangrijk onderwerp mag een hogere gewicht hebben.
 - b. Een leerling heeft een reële mogelijkheid om een tegenvallend resultaat op te halen.
5. Wanneer de bepalingen 1 t/m 4 afwijken van het examenreglement/de herkansingsregeling in het pta, geldt altijd het examenreglement/de regeling in het pta.
6. Wanneer het volgens de docent/sectie belangrijk is in het ptd af te wijken van bepaling 1 t/m 4 neemt de docent/sectie contact met de desbetreffende leco om dit te bespreken.